

MENEER, D'ER ZIT EEN AKTEUR IN DE KLAS

Beperkte informatie voor grootse projecten-theater

Af en toe krijgt VONK wel eens aanvragen om een of andere tekst van een persconferentie op te nemen, o.a. van theatergroepen die zich expliciet op scholen richten en tijdens die conferentie hun nieuw jaarprogramma voorstellen. VONK kan deze teksten moeilijk in hun geheel opnemen - waar eindigt zo iets ? Overigens is de verschijningsfrequentie niet van die aard dat een heuse theater-kalender relevant zou zijn. Je neemt de komeet van Haley ook niet als reclame voor buislampen.

Toch lijkt het zinvol om aandacht te besteden aan deze van school tot school reizende gezelschappen. Alhoewel sommige groepen de laatste jaren uit de anonimiteit getreden zijn, vallen ze in hun public relations nogal zwak uit tegenover de gevestigde gezelschappen als K.N.S. en K.V.S. Ze werken vaak langs "alternatieve" kanalen en bereiken zo niet altijd het publiek dat in hen geïnteresseerd zou moeten zijn.

Voorts verschillen ze op verschillende punten van het traditionele schooltoneel, die toch wel eens extra aandacht verdienen. Het traditionele schooltoneel (vooraan-op-het-podium-spelen-weinig-gemotiveerde-acteurs-het-stuk-dat-ze-al-lang-beu-zijn-voor-leerlingen-die-dat-met-hen-gemeen-hebben) is een zuiver receptief gebeuren voor leerlingen. De betrokkenheid bij de schoolbezoekende groepen is groter om verschillende redenen ; ten eerste is het publiek veel kleiner wat de materiële en psychologische afstand tussen leerlingen en acteurs kleiner maakt. Ten tweede sluit het onderwerp meestal aan bij de leefwereld van de leerlingen. Die grotere betrokkenheid maakt het mogelijk dat de receptie nogal eens omslaat in creatie : zelf het medium gebruiken om verder op het onderwerp in te gaan. Vele groepen zorgen overigens voor een begeleiding na de vertoning. De onderwerpen overschrijden de grenzen van de literaire theaterbenadering en sluiten aan bij wat meestal in de belangstelling staat in de persmedia. De meeste stukken ontstaan niet vanuit een auteurstekst maar wel vanuit onderzoek en improvisatie naar een bepaald onderwerp. Vaak worden de betrokkenen (jongeren, gastarbeiders, voor- en tegenstanders van kernenergie) actief in het voorbereidingsproces opgenomen om het geheel een realistischer toon te geven. Dit theater

naar de school brengen vraagt om een interdisciplinaire aanpak terwijl het theater als taalmedium sterker op de voorgrond komt.

Met deze en andere bedenkingen in het achterhoofd, heeft de VONK-redaktie besloten plaats in te ruimen voor de informatie over het doen en laten van de groepen zonder al te zeer op details in te gaan. Wij willen u vooral een idee geven van wat een bepaald gezelschap te bieden heeft, voor welke leeftijdsgroep en hoe u hen kan bereiken. De meeste gezelschappen spelen overigens ook wel eens "thuis" om minder kapitaal en/of zaalkrachtige scholen de gelegenheid te geven ze te zien.

De lijst is verre van compleet : zo'n vier groepen hebben op onze vraag geantwoord - onder hen wel de belangrijkste. Veel kleine gezelschappen ontsnappen geheel aan onze aandacht en de hoop dat de aangeschreven groepen er borg zouden voor staan dat het VONK-initiatief als een lopend vuurtje door Vlaanderen zou gaan bleek ijdel.

Overigens is het de bedoeling die theater-info voortaan in het eerste nummer op te nemen want tegen dat de goede postbode dit nummer in uw bus de poneert, is het school- en speelseizoen half voorbij.

Brialmont-theater

*Jeugd en Theater Werkgroep VZW
Brialmontstraat 11, 1030 Brussel (Tel. 02/217.24.21)*

Het Brusselse Brialmont-Theater is in de meeste Vlaamse scholen geen onbekende. Het gezelschap speelt inderdaad al jaar en dag doorheen het hele Vlaamse land, zowel in culturele centra als in schouwburgen, als in scholen. Niet-tegenstaande het zich niet uitsluitend richt tot een schoolgaand publiek, ligt de hoofdbrok van z'n activiteiten ontegensprekelijk bij de jeugd, en dus bij het onderwijs. Het is dan ook logisch en normaal, dat het Brialmont-Theater, in het samenstellen van z'n programma, ernaar streeft, iedere leeftijdsgroep aan bod te laten komen. Voor het komende seizoen geldt deze regel voorlopig voor mensen vanaf 12 jaar, en wel met drie produkties die thematisch nauw aansluiten bij het dagelijkse leven, en ook in de scholen tot de aktuele discussiestof behoren.

'T LOOPT MANK

Wellicht niet onbekend is 't LOOPT MANK van Alice Toen met muziek van Erik Wouters. Dit stuk kende inderdaad een groots succes in het voorbije seizoen en wordt daarom in 82-83 hernomen. 't LOOPT MANK is het verhaal van een jonge gehandicapte die met zijn familie naar een nieuwe wijk verhuist in de hoop op betere leefomstandigheden. Deze komen er echter niet, en de jonge Kris moet zichzelf waarmaken in een voor hem vijandige omgeving ... De vrij geladen thematiek van dit stuk wordt op speelse wijze opgelucht door kabaretnummers en muziek. De ervaring heeft aangetoond dat deze showelementen de jeugdige toeschouwers op een positieve manier boeien : zij blijven attent op het gebeuren en zijn vlugger bereid bij nabesprekingen hun mening te uiten.

't LOOPT MANK wordt gespeeld voor mensen vanaf 12 jaar.

INPAKKEN EN WEGWEZEN

Voor dezelfde leeftijdsgroep is dit een nieuwe produktie, die in september in première ging. Een groepje jonge Belgen gaat op vakantie naar een camping in de Ardennen. Tot hun verbazing is hun plaats echter bezet. De verbazing neemt agressieve vormen aan wanneer blijkt dat de bewoners van de andere tent Griekse gastarbeiders zijn ... Uit kontakten met leerkrachten en mensen die zich dagelijks met jongeren bezighouden blijkt duidelijk, dat het thema "gastarbeiders" ook bij de jeugd uiterst aktueel is. Een bedenkelijk iets, als men voor ogen neemt, dat deze discussie maar al te vaak uitgaat van een serie ongegronde vooroordelen. INPAKKEN EN WEGWEZEN is een herschrijving door Alice Toen van EIN FEST BEI PAPADAKIS, van Volker Ludwig, dat oorspronkelijk geschreven werd voor het Grips-theater uit Berlijn.

OM DOOD TE VALLEN

Voor mensen van 15 jaar tenslotte, wordt nog eens de gezondheidssektor ter discussie gebracht. OM DOOD TE VALLEN, het eerste stuk van de jonge Vlaamse auteur Erik Vlamincx dat door een beroepsgezelschap opgevoerd wordt, schetst gedragspatronen in een ziekenhuis. Jean Vermeulen, onmachtig huisrevolutionair wordt levensloos op z'n toilet gevonden. In het ziekenhuis waar hij opgenomen wordt, weigert hij koppig iedere vorm van sociale omgang. Ziekte of rebellie? Door zijn houding slaagt Vermeulen erin een tipje van de sluier op te lichten, die al te lang de gezondheidssektor in ons land bedekt.

IN ALLE STATEN, DE TOEKOMST LACHEND TEGEMOET.

IN ALLE STATEN wordt de allernieuwste produktie van het Brialmont-Theater voor jongeren vanaf 15 jaar. De scholen kunnen vanaf Pasen 1983 de voorstelling op verplaatsing bijwonen.

In de loop van vorig seizoen werden de hoofden bijeengestoken om via het medium theater een bijdrage te leveren aan de discussie die nu al enkele jaren in het brandpunt van de belangstelling staat : de werkloosheid en de daaruit volgende uitzichtloosheid voor de jeugd.

In de omschrijving van de uitgangsgedachte werd de klemtoon gelegd op de huidige economische toestand en de mogelijke gevolgen ervan op individueel en maatschappelijk vlak. Dat daarbij gelijkenissen ontstaan met wat zich in de dertiger jaren vooral - maar niet uitsluitend - in Duitsland en Italië afspeelde is vanzelfsprekend en ook wenselijk: een voorbeeld heeft vaak meer didactische waarde dan de beste uiteenzetting.

De jeugd van vandaag is opgegroeid met media die twintig jaar geleden ondenkbaar of onbetaalbaar waren. Eén van de directe gevolgen daarvan is dat de mens veel meer afhankelijk geworden is van tastbare feiten.

Dit zijn gegevens waarmee rekening moet gehouden worden bij het uitwerken van een projekt zoals IN ALLE STATEN. Daarom werkt het Brialmont-Theater ijverig aan een programma-geheel waarin de informatie over het verleden en de les van het verleden volwaardig zijn opgenomen. Daarbij wordt uitgekeken naar een geschikte plaats van opvoering (Fort van Breendonk ?).

Reisvoorstellingen

Het hele repertoire van het Brialmont-theater is reisgeschikt. (Behalve IN ALLE STATEN) Elk stuk kan in om het even welke ruimte worden opgevoerd. Alle benodigde materialen - dekor-geluid - licht worden door het Brialmont-Theater meegebracht. Ook de afmetingen van zaal en podium zijn zelden een probleem. De technische mogelijkheden worden trouwens vooraf bekeken. De opbouwtijd van een opvoering duurt meestal 3 uren, de afbouw 2 uren. Bij het op- en afladen wordt beroep gedaan op twee helpers ter plaatse.

Kopspel

*Werkgroep actie-service. Breughelstraat 31, 2000 Antwerpen
(tel. 03/218.69.49)*

Eigenlijk hoort KOPSPEL niet helemaal in deze rubriek thuis. We citeren in het kort wel een interessante mogelijkheid voor leraren en leraressen met veel vrije tijd en gemotiveerde leerlingen :

Eén van de service-activiteiten van Kopspel is de begeleiding van groepen in het opzetten van theaterprojecten. De bedoeling is om problematieken waar een groep mee te maken heeft, via theatermiddelen op de scène te zetten. Misschien aarzelend, stuntelig maar zeker eerlijk en pakkend.

Stekelbees

*Theater Stekelbees VZW, Hoge Weg 166, 9000 Gent
(Tel. 091/51.10.24)*

UITVERKOCHT

Vanaf november '82 trekt Stekelbees rond met zijn nieuwe produktie UITVERKOCHT. UITVERKOCHT is een stuk over, voor en tegen geld.

Vanwaar komt dat geld ? Heeft het altijd bestaan of wie is de snuggere uitvinder ? Waarom hechten mensen zoveel belang aan een stukje papier ? In UITVERKOCHT proberen we op een plezante manier informatie te geven rond geld. Geld heeft ook te maken met arm en rijk, met stelen en bedelen, met zak- en drinkgeld. Ook deze thema's komen op een visuele en humoristische wijze aan bod in de nieuwe Stekelbees-produktie.

UITVERKOCHT wordt een totaalspektakel met poppenkast, toneel, swingende liedjes, goochelen, schimmen ... allemaal in de eigen Stekelbees-stijl.

Bij deze produktie wordt ook een kinderspeelmap (tegen democratische prijs) aangeboden. Met deze map willen we de kinderen de kans bieden om individueel of in groep verder te werken rond de thema's uit het stuk.

Theater Stekelbees richt zich hoofdzakelijk op de lagere school.

Tentakel

*Theaterwerkgroep Tentakel, Tolstraat 61, 2000 Antwerpen.
(Tel. 03/237.81.66)*

BIJ MINDERHEID VAN STEMEN GOEDGEKEURD

Tentakel heeft steeds uitsluitend eigen stukken uitgebracht waarbij aktuele gebeurtenissen het centrale thema vormen. Het eerste wat je over dit stuk kan zeggen is dat deze tijd een inspiratiebron is geweest. Omdat in deze tijd de gevoelens zo heen en weer geslingerd worden dat je met je gevoelens nooit nog een gevoel echt kan ervaren, omdat je steeds geconfronteerd wordt met zaken die niets met het menselijk zijn of met menselijke gevoelens te maken hebben. Als je ergens met je gevoel op ingaat, wordt dat ogenblikkelijk weer afgebroken door een onmenselijk realisme dat geen ruimte laat. De titel duidt op de steeds meer voorkomende situatie - we hoeven daarbij slechts het nieuws te volgen - dat machthebbers in alle geledingen van de maatschappij op de meest "gevoelige" en demagogische wijze, de meest onmenselijke dingen als gevoelig trachten voor te stellen en dat dan bij minderheid van stemmen doordrukken.

In dit stuk spelen vier personages het spel dat in deze maatschappij gespeeld placht te worden.

MATHILDE speelt de machtsfiguur, HENRI en HENRIETTE de doorsneeburger en MATTHIAS de arbeider die stempelt. In hun spel ervaren zij allen de beperktheid van deze ruimte, de scène die het maatschappelijk verkeer tussen mensen omkadert en begrenst.

Vaak zeer subtiel en humoristisch, met poëtische liedjes, spuit het zacht maar genadeloos kritiek. Een kritiek die voor deze tijd universeel is, maar waarbij de Belgische, politieke situatie en het huidige crisisbeleid van de regering vooral in de rol van Mathilde - invalshoek vormt.

De figuur van Matthias vormt de tegenpool van de drie anderen. Daar waar Mathilde zich vooral uit in toespraken, en Henri en Henriette de meest bizarre dialogen en ruzietjes uitwisselen, vertelt Matthias konkrete, emotionele verhalen die een hele wereld opentrekken.

De diepmenselijke ellende van Matthias staat in schril contrast met de oppervlakkigheid, het geen mening hebben en het conformisme van Henri en Henriette en de machtsgeilheid van Mathilde die nooit rekening houdt met gevoelens.

BIJ MINDERHEID VAN STEMMEN richt zich tot jongeren vanaf 16 jaar.

DE LAATSTE STROHALM

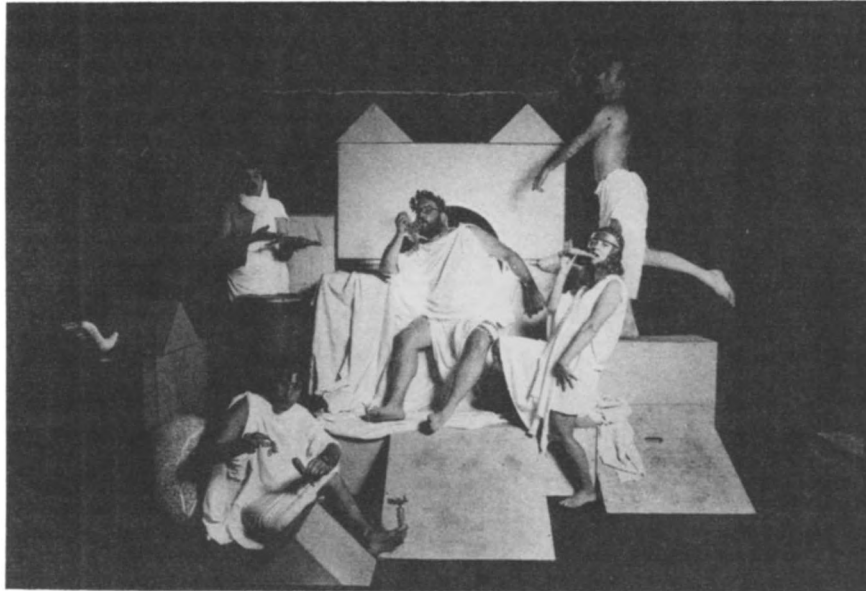
Inspelend op de actualiteit en de maatschappelijke problemen die aan de huidige politiek ten grondslag liggen, heeft Tentakel wederom een thema aangesneden dat bij de mens van vandaag leeft.

Halen we het jaar 2000 of zal er vroegtijdig een einde worden gesteld aan ons leven, ons zijn. Leven of overleven, ontkomen of niet ontkomen. Vluchten kan niet meer. Rest ons alleen nog onderduiken als laatste strohalm? De millennium angst-psychose die om zich heen grijpt en de huidige bloeiende handel in atoomschuilkelders hebben Tentakel geïnspireerd tot een psychologische confrontatie met het publiek.

DE LAATSTE STROHALM is een aangrijpend theatergebeuren, waarin vier mensen, vreemd van elkaar, gewild of ongewild, de tijd doorbrengendie volgens schuilkelderverkopers nodig is om de vernietiging te overleven.

Om zich te kunnen inleven in een situatie waarvan eenieder hoopt dat ze er nooit zal komen, heeft Tentakel zich gedurende 24 uur teruggetrokken in een atoomschuilkelder om aldaar die toestanden te beleven die tot het uiteindelijke toneelstuk hebben geleid.

Herinneringen, kennismaking, spanning, de bom, angst, vertwijfeling, plezier, leedvermaak, verwijten, onrust, hoop, onzekerheid en vooral ruzie. De acteurs hebben het allemaal meegemaakt, doorvoeld tot op de botten.

Voorstellingen

Theaterwerkgroep Tentakel is een reizend gezelschap en gaat dus naar de scholen toe en speelt daar in zalen die voor theater geschikt zijn. De ruimte moet wel volledig verduisterbaar zijn.

Tentakel is echter ook met een eigen zaal gestart waar de scholen naartoe kunnen.

Uitkoopsommen en subsidies

Het is het beste om naar de groepen in kwestie te telefoneren om de juiste bedragen voor de voorstellingen te vernemen. De afstand van het thuisadres naar de school speelt immers een rol.

Wat mogelijke financiële tussenkomsten betreft, staan de zaken er niet zo rooskleurig voor. Voor rijksscholen bestaat de mogelijkheid een tussenkomst te bekomen via het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur, Bij-schoolse Aktiviteiten (t.a.v. de heer Deprince, Koningsstraat 138, 1000 Brussel). Voor vrije en gemeentescholen bestaat die mogelijkheid niet.

Walter De Hert, Verbondstraat 90, 2000 Antwerpen.